T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/744
KARAR NO : 2021/19
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: DSİ 9. BölgeMüdürlüğünde 5510 sayılı Yasa 4/1-a statüsü ile sigortalı olarak çalışırken 01/09/2013 tarihi itibariyle emekli (yaşlılık) aylığı almaya başlayan davacının02/01/2017 tarihinden itibaren aynı kurumda yine aynı Yasanın 4/1-a kapsamında işe başlaması üzerine, davacıya ödenen tutarının tahsiline ilişkin Elazığ Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün04/09/2019 tarih ve 98758440 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDEgörülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N.K.
Vekili : Av. K.Ç.
Davalı: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. S.Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a maddesi kapsamında yaşlılık aylığı almakta olan davacının yeniden 02/01/2017 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a maddesi uyarınca çalıştığının tespit edilmesi üzerine 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi gereğince almakta olduğu yaşlılık aylığının durdurulmasına ve bu süreçte yersiz ödenen 123.740,40-TL'nin tahsiline ilişkin 04/09/2019 tarih ve 98758440 sayılı işlemin iptali istemiyle Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Elazığ İş Mahkemesinin,08/09/2020 tarihli ve E.2020/303, K.2020/384 sayılı dosyada** verdiği istinaf edilmeksizin kesinleşen *"davanın usulden reddi ile yargı yolu bakımından görevsizlik"* kararının gerekçesi şu şekildedir:

"5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun l'inci maddesiyle; Maliye Bakanlığı'na bağlı olmak ve bu Kanunda yazılı emeklilik işlerini görmek üzere Ankara'da, tüzel kişiliğe sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı kurulmuş ise de, 20.05.2006 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 43'üncü maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, devredilen kurumlar ve devre ilişkin hükümler içeren geçici l'inci maddesiyle de, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1 'inci maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilmiştir.

Anayasanın 125'inci maddesinin birinci fıkrası ile, "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır"; ve yine Anayasa'nın 37'nci maddesi ile "Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz". Anayasanın 125'inci maddesinde yer verilen kural, yönetimin/idarenin kamu hukuku ya da özel hukuk alanına giren tüm eylem ve işlemlerini kapsamaktadır.

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinde; "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malullüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 08.02.2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ilâ 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların, aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartlan haiz oldukları müddetçe devam edilir... Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır." hükmü öngörülmüştür.

Öte yandan, "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlığını taşıyan; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 134'üncü maddesinde, bu Kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıkların, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görüleceği, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 01.10.2008 günü yürürlüğe giren 101'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan durumlarda, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş

mahkemelerinde görüleceği hüküm altına alınmıştır.

İş mahkemeleri, esas olarak iş ve sosyal güvenlik hukuku uygulamasından kaynaklanan bireysel ve toplu hak uyuşmazlıklarını çözmek üzere, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununa dayanılarak kurulmuştur.

Bu kapsamda Sosyal Güvenlik Kurumu'nun prim ve diğer alacaklarının hesaplanması, sigortalı olma hakkının kazanılması ya da kaybedilmesi, işçilik alacaklarının belirlenmesi gibi kendi içinde bütünlük ve uzmanlık gerektiren konular bu mahkemelerin görev alanına girmektedir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, idari nitelikteki bir davanın hukuk mahkemesine açılması durumunda izlenecek sürece ilişkin olarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununda birbirini tamamlayan düzenlemeler yer almaktadır. 6100 sayılı Kanunun 114. maddesinde, yargı yolunun caiz olması durumu, dava koşullan arasında sıralanmış, 115. maddesinde, dava koşulu eksikliğini saptayan mahkemece davanın usulden reddine karar verileceği belirtilmiştir. 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve amaç yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları ile idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan doğrudan zarar görenlerce açılan tam yargı davaları idari dava türleri olarak sıralanmış, 9. maddesinde, çözümlenmesi Danıştay'ın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girmesine karşın, adli yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi durumunda, bu konudaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren 30 gün içinde görevli mahkemede dava açılabileceği, görevsiz yargı makamına başvuru tarihinin, Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edileceği, adli yargı yerlerine açılan ve görevsizlik sebebiyle reddedilen davalarda, görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra, anılan 30 günlük süre geçirilmiş olsa da idari dava açılması için öngörülen süre henüz dolmamış ise bu süre içinde idari dava açılabileceği bildirilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığı altında yapılan değerlendirme sonucu; 5510 sayılı Kanunun geçici 4'üncü maddesi gereğince, 5434 sayılı Kanun kapsamında bağlanan aylığın kesilmesine ilişkin Kurum işleminin iptali ve emekli aylığının yeniden bağlanması istemine ilişkin eldeki uyuşmazlığın çözümünde; 5434 ve 5335 sayılı Kanun hükümleri uygulanacak olup, 506 veya 5510 sayılı Kanunların uygulama yeri bulunmadığından, sözü edilen 134 ve 101 'inci madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemeleri görevli olmayıp, bu tür davaların idari yargının görev alanı içerisinde olduğu ortaya çıkmaktadır"

3. Davacı vekili, aynı taleple idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Elazığ 1. İdare Mahkemesi,16/11/2020 tarihli ve E.2020/1201 sayılı kararı** ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vererek, 14/12/2020 gün, 2020/1201 esas no'lu üst yazı ile Mahkememize müracaat etmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir;

"...5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30.maddesinde; "Cumhurbaşkanı tarafından atananlar, Başbakan tarafından atananlar. Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine ve Sağlık Bakanlığının tabip ve uzman tabip kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar. Diğer kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumlan, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılamaz ve görev yapamazlar.

Diğer kanunların emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken emeklilik veya yaşlılık aylıkları ve/veya diğer tazminatları kesilmeksizin atanmaya, çalıştırılmaya veya görevlendirilmeye izin veren hükümleri ile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun ek 11'nci maddesine göre 1.1.2005 tarihinden önce alınmış Bakanlar Kurulu kararları uygulanmaz.

Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri;

a) Cumhurbaşkanlığına seçilenler,

b) Dışarıdan Bakanlar Kurulu üyeliğine atananlar,

c) Yasama Organı üyeliğine seçilenler,

d) Mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar,

e) Sadece toplantı veya huzur ücreti ya da hakkı' ödenen görevleri yürütenler ile yönetim ve denetim kurulu üyeliği ücreti karşılığında görevlendirilenler,

f) Yaş haddini aşmamış olmaları kaydıyla her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler (üniversitelerde ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler hakkında yaş haddini aşmamış olmaları kaydı aranmaz.),

g) Vakıf üniversitelerinde görev alanlar,

h) Özel kanunlarında emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilmeksizin çalıştırılma veya görev yapma hakkı verilenlerden Cumhurbaşkanı tarafından atananlar. Başbakan tarafından atananlar. Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararname ile atanan veya görevlendirilenler ve Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan

seçimler sonucunda görev verilenler,

i) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 60 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca Yasama Organı üyeliğinin bitiminden sonra öğretim üyesi olarak atanmış olanlar,

j) (Ek: 31/10/2016-KHK-678/20 md.; Değişik: 2/1/2017-KHK-681/72 md.) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 36 nci maddesi kapsamında istihdam edilen ihtiyat pilotlar ile Milli Savunma Bakanlığı ve bağlı birimlerinde personel ve askeri öğrenci temin faaliyetine yönelik hizmetlerin yürütülmesi için görevlendirilen emekli subay ve astsubaylar,

k) (Ek: 17/4/2017-KHK-690/34 md.) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74'üncü maddesine göre görevlendirilen güvenlik korucuları,

Hakkında uygulanmaz.

(Ek fıkra: 10/1/2013-6385/2 md.) İkinci fıkraya göre emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilenlerin sigortalılıklarının sona erdiği tarih yazılı istek tarihi kabul edilerek ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre aylıkları yeniden bağlanır." hükmüne yer verilmiştir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Yargı Mercilerinin Uyuşmazlık Mahkemesine Başvurmaları" başlıklı 19. maddesinde; "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmü yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının DSİ 9. Bölge Müdürlüğünde 4/1-a statüsü ile sigortalı olarak çalıştığı, 2/6023274 tahsis numarası ile 01/09/2013 tarihi itibariyle emekli (yaşlılık) aylığı almakta olduğu, 02/01/2017 tarihinden itibaren ise Sosyal Güvenlik Destek Primine tabi olarak aynı Müdürlüğün Sosyal Tesislerinde 4/1-a kapsamında çalıştığı, çalıştığı iş yerinin 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi kapsamında değerlendirildiği. Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün görüşleri doğrultusunda, davacının yaşlılık aylığının 23/01/2017 tarihinden itibaren durdurulduğu, davacı tarafından yaşlılık aylığının durdurulmasına müteakip 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 96. maddesine istinaden yürürlüğe giren Fazla ve Yersiz Ödemelerin Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre yaşlılık aylığı almaktayken 4/1-a kapsamında çalıştığı dönemde davacıya ödenen 123.740,40-TL yersiz ödeme tutarının tahsiline ilişkin Elazığ Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün 04/09/2019 tarih ve 98758440 sayılı işleminin iptali istemiyle Elazığ İş Mahkemesi'nin 2019/787 Esasına kayden dava açıldığı, bu davada anılan Mahkemenin 21/01/2020 tarih ve K:2020/1083 sayılı kararıyla başvurunun görev yönünden reddine karar verildiği, kararın istinaf başvurusu yoluyla incelenmesinin taraf vekillerince istenmesi üzerine, Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesince, Elazığ İş Mahkemesi tarafından verilen 19/12/2019 tarih, E:2019/787 ve K:2020/1083 karar ile bu kararın tashihi amacıyla alınmış olan 22/01/2020 tarihli ek kararın kaldırılmasına dair 10/06/2020 tarih, E:2020/3I0 ve K:2020/322 sayılı kararın alındığı, davanın yeniden .esas alarak yapılan yargılaması sonucunda 08/09/2020 tarih, E:2020/303 ve K:2020/384 sayılı karar ile davanın usulden reddi ile Mahkemenin görevsizliğine karar verildiği ve bu kararın 08/10/2020 tarihinde kesinleşmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

17/07/1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 134. maddesinde; "Bu kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür." kuralı yer almakta iken, bu düzenleme, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 5754 sayılı Kanunla değişik, 106. maddesinin I. fıkrasıyla. 01/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu; 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kurlular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 inci ve Geçici 4 üncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin bazı geçiş hükümleri" başlıklı Geçici 1. maddesinin, 5754 sayılı Kanunla değişik, 2. fıkrasında; "17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla

mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara göre bağlanan veya hak kazanan; aylık, gelir ve diğer ödenekler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ödenmekte olan ek ödemenin verilmesine devam edilir. Bu gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri uygulanır." kuralı yer almaktadır.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunun 101. maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği; Geçici 4. maddesinin 1. fıkrasında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 08/06/1949 tarih ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malullüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 08/02/2006 tarih ve 5454 sayılı Kanun'un 1. maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartlara haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunacağı; 5. fıkrasında, bu madde kapsamına girenlerin aylıkların bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı; 12. fıkrasında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemlerinin 5434 sayılı Kanunu'nun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili hükümlerine göre Kurumca sonuçlandırılacağı; 108. maddesinde, bu Kanunun, sayma yoluyla belirtilen maddeleri dışındaki diğer hükümlerinin 2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe gireceği kurallarına yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı retle sonuçlandırmıştır.

Bu bakımdan, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

Olayda, davacının 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra 2/6023274 tahsis numarası ile 01/09/2013 tarihi itibariyle 4/1-a statüsü kapsamında emekli (yaşlılık) aylığı almaya başladığı, 02/01/2017 tarihinde itibaren de Sosyal Güvenlik Destek Primine tabi olarak aynı Müdürlüğün Sosyal Tesislerinde 4/1-a kapsamında çalıştığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde, uyuşmazlığa konu olayda olduğu gibi, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi Sosyal Sigortalı olarak çalışıp emekli olanların, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte, bu Kanun hükümlerine tabi olarak haklarının devam edeceği ve haklarında 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı açık olup, 5510 sayılı Kanun 4/1-a maddesi uyarınca çalışıp emekli olan davacının kesilen aylıklarının ve adına borç çıkarılan tutarların, davacının madde 4/1-a kapsamındaki çalışmalarının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu sigortalı statüsünden kaynaklanması nedeniyle, davacının 5335 sayılı Yasanın 30. Madde hükmü uyarınca, 506 sayılı Yasaya göre almakta olduğu yaşlılık aylığının durdurulması ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 96. maddesine istinaden yürürlüğe giren Fazla ve Yersiz Ödemelerin Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre yaşlılık aylığı almaktayken 4/1-a kapsamında çalıştığı dönemde davacıya ödenen 123.740,40-TL yersiz ödeme tutarının tahsiline ilişkin 04/09/2019 tarih ve 98758440 sayılı Elazığ Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü işlemine karşı açılan davada 5510 sayılı Yasanın 101.maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır"

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101. maddesi: *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür"* düzenlemesini içermektedir.

7. 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30.maddesi ise şu şekildedir;

"Cumhurbaşkanı tarafından atananlar, Başbakan tarafından atananlar, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine ve Sağlık Bakanlığının tabip ve uzman tabip kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar. Diğer kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin;

genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılamaz ve görev yapamazlar.

Diğer kanunların emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken emeklilik veya yaşlılık aylıkları ve/veya diğer tazminatları kesilmeksizin atanmaya, çalıştırılmaya veya görevlendirilmeye izin veren hükümleri ile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun ek 11 inci maddesine göre 1.1.2005 tarihinden önce alınmış Bakanlar Kurulu kararları uygulanmaz.

Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri;
a) Cumhurbaşkanlığına seçilenler,
b) Dışarıdan Bakanlar Kurulu üyeliğine atananlar,
c) Yasama Organı üyeliğine seçilenler,
d) Mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar,
e) Sadece toplantı veya huzur ücreti ya da hakkı ödenen görevleri yürütenler ile yönetim ve denetim kurulu üyeliği ücreti karşılığında görevlendirilenler,
f) Yaş haddini aşmamış olmaları kaydıyla her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler (üniversitelerde ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler hakkında yaş haddini aşmamış olmaları kaydı aranmaz.),
g) Vakıf üniversitelerinde görev alanlar,
h) Özel kanunlarında emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilmeksizin çalıştırılma veya görev yapma hakkı verilenlerden Cumhurbaşkanı tarafından atananlar, Başbakan tarafından atananlar, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararname ile atanan veya görevlendirilenler ve Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler,
i) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 60 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca Yasama Organı üyeliğinin bitiminden sonra öğretim üyesi olarak atanmış olanlar,
j) (Ek: 31/10/2016-KHK-678/20 md.; Değişik: 2/1/2017-KHK-681/72 md.) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 36 ncı maddesi kapsamında istihdam edilen ihtiyat pilotlar ile Milli Savunma Bakanlığı ve bağlı birimlerinde personel ve askeri öğrenci temin faaliyetine yönelik hizmetlerin yürütülmesi için görevlendirilen emekli subay ve astsubaylar,
k) (Ek: 17/4/2017-KHK-690/34 md.) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesine göre görevlendirilen güvenlik korucuları,
Hakkında uygulanmaz. (1)
(Ek fıkra: 10/1/2013-6385/2 md.) İkinci fıkraya göre emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilenlerin sigortalılıklarının sona erdiği tarih yazılı istek tarihi kabul edilerek ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre aylıkları yeniden bağlanır."

B. Yargı Kararları

8. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 inci ve Geçici 4 üncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

9. 5510 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda ise Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı retle sonuçlandırmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/0172021 tarihli toplantısında 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim

ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, DSİ 9. Bölge Müdürlüğünde 5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesindeki kapsamında sigortalı olarak çalışırken 01/09/2013 tarihi itibariyle emekli (yaşlılık) aylığı almaya başlayan davacının, 02/01/2017 tarihinden itibaren aynı kurumda yine aynı Yasanın 4/1-a kapsamında işe başlaması üzerine, davacıya ödenen 123.740,40-TL yersiz ödeme tutarının tahsiline ilişkin Elazığ Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün 04/09/2019 tarih ve 98758440 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

13. Yukarıda değinilen mevzuat hükümleri ve yargı kararları birlikte değerlendirildiğinde; 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır.

14. Bu bakımdan, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

15. Olayda, davacının 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce, Emekli Sandığı iştirakçisi olarak değil, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun hükümleri uyarınca çalışıp, 5510 sayılı Yasa kapsamında emekli olduğu ve aynı Yasa kapsamında yeniden çalışmaya başladığı anlaşılmaktadır.

16. Uyuşmazlığa konu olayda olduğu gibi, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak çalışıp emekli olanların, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte, bu Kanun hükümlerine tabi olarak haklarının devam edeceği ve haklarında 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla, davacının 5335 sayılı Yasanın 30. Madde hükmü uyarınca, 506 sayılı Yasaya göre almakta olduğu yaşlılık aylığının durdurulmasına ilişkin işleme karşı açılan davanın 5510 sayılı Yasanın 101.maddesi uyarınca adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Elazığ 1. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Elazığ İş Mahkemesinin 08/09/2020 tarihli ve E.2020/303, K.2020/384 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Elazığ 1. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Elazığ İş Mahkemesinin 08/09/2020 tarihli ve E.2020/303, K.2020/384 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25/01/2021 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN